

Valtuusto 23.5.2022, liite nro 1.

JUUPAJOEN KUNNAN HYVINVOINTIRAPORTTI 2021

HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMINEN KUNNASSA.....	3
HYVINVOINTISUUNNITELMAN TOTEUTUS JUUPAJOELLA V. 2021.....	4
JUUPAJOEN HYVINVOINTIRYHMÄ.....	4
UUSI HYVINVOINTIKERTOMUS- JA SUUNNITELMA TYÖN ALLE V. 2021	5
MERKITTÄVIMMÄT MUUTOKSET V. 2021	6
VÄESTÖ.....	6
SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT.....	7
VARHAISKASVATUSPALVELUT.....	9
KOULUTUSPALVELUT	9
HYVINVOINTISUUNNITELMAN PAINOPISTEALUEET 2017-2020	11
PAINOPISTEALUE JA KEHITTÄMISKOHDE/KOhteet:	12
HYVINVOINTITAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN V. 2021.....	18
KUNTALAISTEN OSALLISUUDEN KEHITTÄMINEN	18
Lapset ja nuoret osallistuvat, aikuiset kuuntelevat heitä ja ottavat heidän mielipiteensä huomioon.....	18
Kuntalaisten osallisuuden lisääminen	19
KUNTALAISTEN HYVINVOINNIN TURVAAMINEN ELINVOIMAISUUTTA KEHITTÄMÄLLÄ.....	20
Työllisyysasteen parantaminen	20
Nuorten työllisyyden parantaminen	20
LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMINEN.....	22
Lapsiperheiden hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä tuetaan.....	22
Vanhemmat vastaavat lasten ja nuorten kasvusta ja kehityksestä sekä heitä tuetaan kasvatustehtävässä niin, että toiminta on oikea-aikaista, ennaltaehkäisevää yhteistyötä ja varhaista tukemista	24
Lasten ja nuorten kasvuympäristö on fyysisesti, sosiaalisesti ja psyykkisesti turvallinen	25
Lasten ja nuorten liikkumisaktiivisuuden lisääminen	26
TERVEYDEN EDISTÄMINEN TYÖIKÄISILLÄ.....	27

Päihteettömän kulttuurin edistäminen, ehkäisevän päihdetyön käytänteiden selkiyttäminen	27
Lisätään päihteettömyyteen ja savuttomuuteen liittyvää asennekasvatusta ja viestintää	28
TYÖIKÄISTEN TERVEELLISTEN ELÄMÄNTAPOJEN TUKEMINEN.....	30
Liikunnan tukeminen yhdessä urheiluseurojen kanssa	30
Edulliset liikuntamahdollisuudet kunnan tiloissa ja liikuntareiteillä	30
Liikuntaan liittyvien tilaisuuksien järjestäminen.....	30
Kulttuurihyvinvoinnin edistäminen lisäämällä kuntalaisten mahdollisuuksia päästä kokemaan ja tekemään kulttuuria.....	31
IKÄIHMISTEN ELÄMÄNHALLINNAN EDISTÄMINEN	32
Ikäihmisten osallisuutta ja sosiaalisten verkostojen lisäämistä on tuettu.....	32
Ikäihmisten toimintakyvyn ja esteettömyyden lisäämistä on tuettu.....	33
Ikääntyneen väestön palveluohjaus sosiaali- ja terveystoimessa	34
Yksinäisyyden vähentäminen	34
JOHTOPÄÄTÖKSET	36

HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMINEN KUNNASSA

Kuntalaisen hyvinvointi on kuntien tärkein tavoite, joka on kirjattu kuntalain ensimmäiseen pykälään. Hyvinvointi merkitsee jokaiselle kuntalaiselle erilaisia asioita. Kuntien laaja tehtäväkenttä takaa kuitenkin monipuolisen alustan, jossa asukkaiden hyvinvointia edistetään.

Yhteinen kuntalainen asettaa kuntien eri toimialoille vaatimuksen yhteistyöstä toimirajat ylittäen. Kuntien tehtävät eivät ole vain erillisiä palveluita kuntalaiselle vaan ne luovat yhteistyössä asukkaille toimivia arjen ratkaisuja ja sujuvan elämän edellytyksiä. Näin mahdollistetaan erilaisista lähtökohdista tuleville ihmisille samanlaiset mahdollisuudet hyvään elämään. (Mitä hyvinvointi on kuntalaiselle? – ja miten kunta sen mahdollistaa? Kuntaliiton opas 2019)

Kunnan tehtävänä on myös järjestelmällisesti ja luotettavaan tietoon pohjautuen seurata asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä väestöryhmittäin. Tämä tarkoittaa tietojen tuottamista esimerkiksi sosioekonomisen aseman, koulutustaustan tai asuinalueen mukaan. Kootun tiedon pohjalta asetetaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen strategiset tavoitteet.

Terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen kuntia velvoittaa Terveydenhuoltolaki ja Kuntalaki. Terveydenhuoltolain 1326/2010 2 § tarkoituksena on

- 1) edistää ja ylläpitää väestön terveyttä, hyvinvointia, työ- ja toimintakykyä sekä sosiaalista turvallisuutta
- 2) kaventaa väestöryhmien välisiä terveyseroja
- 3) toteuttaa väestön tarvitsemien palvelujen yhdenvertaista saatavuutta, laatua ja potilasturvallisuutta
- 4) vahvistaa terveydenhuollon palvelujen asiakaskeskeisyyttä sekä
- 5) vahvistaa perusterveydenhuollon toimintaedellytyksiä ja parantaa terveydenhuollon toimijoiden, kunnan eri toimialojen välistä sekä muiden toimijoiden kanssa tehtävää yhteistyötä terveyden ja hyvinvoinnin edistämässä sekä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisessä.

Tavoitteiden tulee perustua paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin. Tämän jälkeen määritellään tavoitteita tukevat toimenpiteet. Seurannasta ja tehdyistä toimenpiteistä raportoidaan valtuustolle vuosittain. Kerran valtuustokaudessa valmistellaan lisäksi laajempi hyvinvointikertomus.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtamiseen osallistuvat kaikki kunnan eri hallinnonalat. Kunnan johtoryhmä koordinoi toimintaa. Tämä varmistaa muun muassa ohjauksen ja resurssien tarpeenmukaisen kohdentamisen toimintaan.

Kunnissa tarvitaan usein johtoryhmän lisäksi hyvinvointiryhmä, johon kuuluu eri hallinnonalojen edustajia. Hyvinvointiryhmä vastaa käytännön toiminnan toteutuksesta eri toimialoilla. Monialainen hyvinvointiryhmä kokoaa eri toimialat ja muut toimijat. Käytännön työtä tehdään erilaisissa kuntien työryhmissä sekä eri toimialoilla. Hallinnonalat ylittävää operatiivista johtamista, asioiden valmistelua ja toimeenpanoa varten on suositeltu, että kunnat nimeävät eri toimialojen johtohenkilöistä koostuvan hyvinvointiryhmän, jonka puheenjohtaja on kunnan johtoryhmän jäsen.

HYVINVOINTISUUNNITELMAN TOTEUTUS JUUPAJOELLA V. 2021

JUUPAJOEN HYVINVOINTIRYHMÄ

Juupajoella hyvinvointiryhmään kuuluivat vuonna 2021 kunnanjohtaja Jyri Lammela, tekninen johtaja Pekka Maasilta, rehtori Lea Nurminen, kirjastonjohtaja Tarja Pyyaho, vapaa-aikakoordinaattori Henna Ruostila, ruokapalveluesimies Jenni Vuorela-Mattila, päiväkodin johtaja Merja Yläjärvi, palvelupäällikkö Milla Nyberg (sote), terveydenhoitaja Anne-Mari Järvinen sekä puheenjohtajana hyvinvointijohtaja Anne Tuovila.

Käytännön toteutuksesta ovat vastuussa kaikki kunnan toimijat moniammatillisesti yhdyskuntasuunnittelussa, liikunta- ja kulttuuripalveluissa, varhaiskasvatuksessa, nuorisotyössä, kouluympäristössä ja työpaikoilla.

Kunnan ylin johto eli kunnanvaltuusto on vastuussa strategisista päätöksistä, joilla kunnassa edistetään hyvinvointia ja terveyttä. Valitessaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kunnan strategiseksi painoalueeksi ja hyväksyessään tavoitteet kunnan vuotuisessa toiminta- ja taloussuunnitelmassa, valtuusto asettaa eri hallinnonaloille velvoitteen ottaa hyvinvointi- ja terveystieteiden näkökohdat huomioon omissa suunnitelmissaan.

Kunnanvaltuuston tehtävänä on myös varmistaa, että hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtamisesta ja vastuista sovitaan selkeästi.

UUSI HYVINVOINTIKERTOMUS- JA SUUNNITELMA TYÖN ALLE V. 2021

Juupajoen hyvinvointiryhmä alkoi työstämään uudelle valtuustokaudelle Hyvinvointikertomus ja -suunnitelmaa 2021-2024 antamalla alkuvuodesta lausunnon alueellisesta suunnitelmasta. Lausunnon antamisessa osallistettiin sekä vanhus- ja vammaisneuvostoa että nuorisovaltuustoa. Juupajoen oma suunnitelma pohjautuu alueelliseen suunnitelmaan, josta päädyttiin ottamaan tulevan valtuustokauden tavoitteiksi ja painopisteiksi samat asiat kuin alueellisestikin.

Alkuun tavoitteena oli saada kertomusosa hyväksyttäväksi ennen valtuutettujen vaihtumista, mutta lopulta päädyttiin viemään koko asiakirja kokonaisuutena joulukuun valtuustoon hyväksyttäväksi.

Näistä syistä johtuen v. 2021 hyvinvointiraportissa tarkastellaan vielä edellisen valtuustokauden hyvinvointisuunnitelman tavoitteiden toteutumista, eikä loppuvuodesta hyväksytyn uuden suunnitelman.

MERKITTÄVIMMÄT MUUTOKSET V. 2021

VÄESTÖ

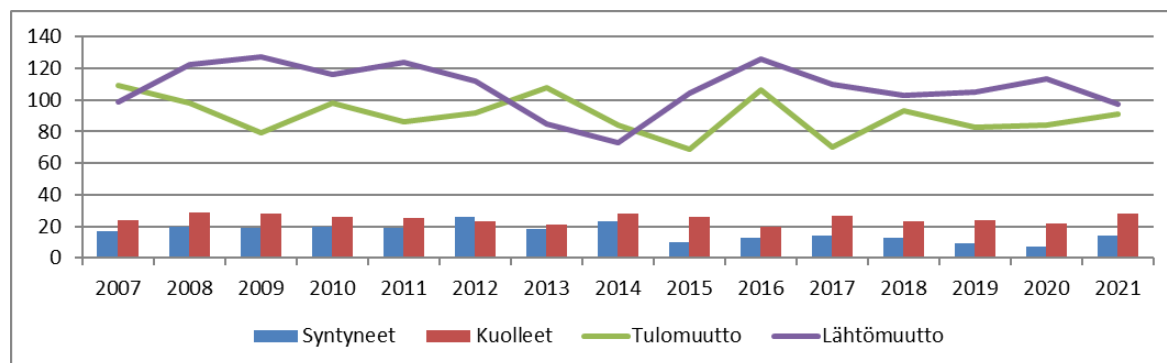
Juupajoen asukasluvun lasku jatkui vuonna 2021. Lasku kuitenkin hidastui verrattuna aiempiin vuosiin ja oli maltillinen verrattuna aiempiin vuosiin.

Tilastokeskuksen ennakkotiedon mukaan asukasmäärä oli viime vuoden lopun tilanteessa 1.780. Vuoden 2020 vastaavasta ajankohdasta (31.12.2020, 1800 asukasta) asukasluku on pudonnut 1,1 %. Ylä-Pirkanmaan seutukunnan alueella väkimäärä on vähentynyt 0,9 %.

Seuraavassa taulukossa on esitetty ennakkotiedot kertomusvuoden väestönmuutoksista Juupajoella sekä aikasarja vuosilta 2016–2021.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Yhteensä
Syntyneet	13	14	13	9	7	13	69
Kuolleet	20	27	23	24	22	28	144
Tulomuutto	106	70	93	83	84	91	527
Lähtömuutto	126	110	103	105	113	97	654
Yhteensä	-27	-53	-20	-37	-44	-20	-202

Seuraavassa kuvaajassa on esitetty kunnan väestönmuutoksista pidempiaikainen aikasarja vuosilta 2007-2021.

Alle 18-vuotiaiden osuus väestöstä vuonna 2021 oli 16,8% (vrt. 2020: 17,5 %), 18 - 64 -vuotiaiden eli työikäisten osuus oli 50,8 % (vrt. 2020: 50,0%) ja eläkeikäisten eli 65-vuotta täyttäneiden osuus 32,54% (vrt. 2020: 32,5%).

Perheiden osalta lapsiperheiden osuus kaikista perheistä on ollut laskeva viime vuosina. Tuorein tilastotieto on vuodelta 2020, jolloin lapsiperheitä kaikista perheistä oli 31,2%. Yhden vanhemman perheiden osuus lapsiperheistä on pysytellyt jo pitkään samoissa lukemissa, noin neljäsosa kaikista lapsiperheistä on yhden vanhemman perheitä. Yhden vanhemman perheiden osuus kaikista lapsiperheistä on Ylä-Pirkanmaalla kohtalaisen suuri. Vuoden 2021 tietoja ei ollut saatavissa raportin laadintavaiheessa.

Kunnan huoltosuhte on viime vuosina kasvanut hiljalleen. Huoltosuhteen kasvuun vaikuttaa eläkeikäisen väestön määrän lisääntyminen suhteessa työikäisiin. Vuonna 2020 se kuitenkin laski hieman ollen 85,6%. Laskeva trendi jatkui vuonna 2021, huoltosuhteen ollessa 84,7%.

Kunnan yhtenä väkiluvun kasvattamiseen tähtäävänä keinona on ollut vuodesta 2018 alkaen Tenavattonni. Kuntaan syntyvä lapsi saa valtuuston hyväksymän käytännön mukaisesti tuhat euroa vuodessa viiden vuoden ajan, kunhan sekä lapsi että vähintään yksi huoltaja on ollut kirjoilla kyseisenä vuonna. Koska Tenavattonni ei ole tuonut kasvua syntyvyyteen, se päätettiin lakkauttaa siten, että vielä vuonna 2021 syntyvät lapset ovat oikeutettuja saamaan Tenavattonnin siihen saakka, kunnes täyttävät viisi vuotta. Laskeva lapsiluku on yksi merkittävä tekijä, joka vaikuttaa palveluiden suunnitteluun ja toteutumiseen.

Iäkkäiden kuntalaisten määrän kasvaessa edelleen palveluiden painopiste siirtyy jatkossa kohti ikäihmisten palveluita, mikäli kuntaan ei saada muuttamaan myös nuorempaa väestöä.

SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT

Koronaepidemia näkyi koko vuoden ajan sote-palvelujen palvelutuotannossa. Väestön rokotukset alkoivat tammikuussa 2021 ja jatkuivat koko vuoden ajan.

Koronaepidemia heijastui laajasti toimintaan, mm. ryhmätoimintoja ja terveydenhuollon yksiköissä vierailuja jouduttiin organisoimaan uudelleen. Kokoontumisrajoitukset haittasivat mm. asiakasfoorumien kokoontumista.

Korona aiheutti lisäkustannuksia mm. testauksesta ja suojainvarustehankinnoista johtuen. Koronakustannuksiin saatiin valtionavustusta Juupajoen osalta noin 223 000€. Valtionavustus kattoi koronasta aiheutuneet kustannukset.

Sote-palvelujen sisältöjä ja toiminnallisuutta kehitettiin osallistumalla PirSOTE-hankkeeseen yhteistyössä muiden Pirkanmaan kuntien kanssa. PirSote-hanke on jakaantunut viiteen hankesalkkuun: Perusterveydenhuollon avovastaanottotoiminnan toiminnallinen muutos, Sosiaalihuollon toiminnallinen muutos, Lapsi- ja perhepalveluiden toiminnallinen muutos, Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toiminnallinen muutos ja Sote-perustason palveluiden digitalisaatio. PirSOTE hankesalkkuja ja KOMAS-hankkeen kehittämistä on koordinoanut projektisuunnittelija, joka on toiminut myös hankesalkkujen Sosiaalihuollon toiminnallinen muutos ja Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen toiminnallinen muutos vetäjänä.

PirSote-hankkeen avulla pyritään vastaamaan Juupajoen kunnan ja Mänttä-Vilppulan kaupungin asukkaiden sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden saatavuuteen, oikea-aikaisuuteen ja jatkuvuuteen sekä ennalta ehkäisemään sairauksien pahenemista. Tarkoituksena on luoda laadukkaat ja vaikuttavat palvelut, jotka tehdään monialaisesti, yhteistoimin ja kustannustehokkaasti. Hankkeen ohella työntekijöiden työt selkeytyvät ja moniammatilliset tiimit toimivat yhdessä asiakkaan hyväksi. Digitaalisten palveluiden kehittäminen on keskiössä. Yhteistyötä tehdään kaupungin ja kunnan hallintoalueiden kesken sekä kolmannen sektorin ja yksityisten kanssa. Yhteistyöllä pyritään poistamaan päällekkäisyyksiä ja turvaamaan asukkaiden palveluiden kattavuus.

KOMAS-hankkeen tavoitteena puolestaan oli olla rakentamassa Pirkanmaan valmius sellaiseksi, että sote-uudistus on mahdollista aloittaa valtakunnallisen aikataulun mukaisesti. Sote-palvelujen järjestämisessä on kyse siitä, miten maakunta parhaalla mahdollisella tavalla edistää kansalaisten monipuolista hyvinvointia ja vastaa jäsentensä palvelutarpeisiin annettujen resurssien puitteissa tehokkaasti, tuloksellisesti ja vaikuttavasti.

VARHAISKASVATUSPALVELUT

Päiväkoti muuttui elokuusta 2021 alkaen kaksiryhmäiseksi. Muutoksen myötä yksi lepotiloista vapautui muuhun käyttöön. Vapautuneeseen tilaan luotiin ruokailutila, josta löytyy pikkukeittiö, linjasto ja aikuisten ergonomian huomioivat pöydät ja tuolit. Ryhmille määriteltiin kotipesät. Kaikkia tiloja saa jatkossa käyttää kaikki talon lapset ja aikuiset.

Varhaiskasvatukseen saatiin valtion erityisavustusta varhaiskasvatukseen ja esi- ja perusopetukseen koronaviruksen (COVID-19) aiheuttamien poikkeusolojen vaikutusten tasoittamiseksi vuosille 2020-2021. Hankkeen myötä pystyttiin panostamaan erityisesti varhaiskasvatuksen henkilöstön ammatillisuuden ja ryhmien toiminnan kehittämiseen tunne- ja vuorovaikutusasioissa.

Varhaiskasvatus oli myös mukana perusopetuksen kanssa yhteisessä hankkeessa nimeltä Kokonaisvaltaista ruokakasvatusta varhaiskasvatukseen sekä esi- ja perusopetukseen (= Kokoava- hanke). Tämän hankkeen myötä lähdettiin kehittämään ruokakasvatusta lukuvuoden 2021-2022 aikana.

KOULUTUSPALVELUT

Merkittävimmät muutokset koulutuspalveluissa liittyvät koronan mukanaan tuomin muutoksiin ja vaikutuksiin. Perusopetuksessa yläkoulu siirtyi etäopetukseen neljäksi viikoksi hiihtoloman jälkeen. Kuten valtakunnallisestikin, myös Juupajoella nähtiin etäopetuksen tuomia haittoja; koululaisia oli vaikea motivoida ja joskus jopa tavoittaa.

Juupajoen kunta haki edellisvuoden tapaan keväällä 2021 erityisavustusta varhaiskasvatukseen ja esi- ja perusopetuksen koronaviruksen (COVID-19) aiheuttamien poikkeusolojen vaikutusten tasoittamiseksi vuosille 2021-2022. Hankerahoituksen myötä pystyttiin palkkaamaan varhaiskasvatukseen hanketyöntekijä, joka työskentelee 1-2 pv/vko päiväkodilla lasten, henkilöstön ja vanhempien kanssa. Koululle palkattiin yksi koulunkäynninohjaaja hankerahoituksen turvin.

Huhtikuussa 2021 kunnan varhaiskasvatus- ja opetuspalvelut pääsivät mukaan Itä-Suomen yliopiston hallinnoimaan KOKOAVA-ruokakasvatushankkeeseen. Pirkanmaalta mukaan pääsi vain muutama kunta. Hankkeen tavoitteena on kuvata kunnan ruokakasvatuksen nykytilaa ja luoda tulevaisuudelle tavoitteita ruokakasvatuksen merkityksen esiin tuomiseksi ja terveellisen ravinnon juurruttamiseksi.

Lukuvuoden 2020-2021 aikana koronarajoitusten vuoksi opintoretket yms. toiminta koulun ja kuntarajojen ulkopuolelle ei ollut mahdollista. Toukokuussa odotettua vaihtelua yläkoululaisten viikoittaiseen ohjelmaan toi Juupajoen Yrittäjien ja Juupajoen 4H-yhdistyksen toteuttama "Yritysralli", jossa koulupäivän aikana oppilaat kiersivät bussilla tutustumassa juupajokelaisiin yrityksiin. Yhteistyö jatkui myös syyslukukaudella, kun juhlavuottaan viettävä Juupajoen Yrittäjät järjestivät oppilaille yrittäjäjuhlan, jossa julkistettiin Vuoden 4H-yrittäjä ja palkittiin muitakin ansioituneita 4H-yrittäjiä.

Elokuussa 2021 Kirkonkylän koulussa aloitti 1.-2. luokilla kaksi opetusryhmää kahden luokanopettajan vetämänä. Kolmannelle luokalle Koulukeskukseen siirtyi poikkeuksellisen suuri ikäluokka, joka oli pienten lasten koululla jaettu kahteen erilliseen luokkaan. Ison ikäluokan opetus on toteutettu lukuvuonna 2021-2022 pääosin jakoryhminä.

Vuoden 2021 lopulla Oriveden kaupunki teki päätöksen Hirsilän koulun lakkauttamisesta. Päätöksen jälkeen kuntaan tuli hirsiläläisten oppilaiden huoltajilta yhteydenottoja ja kyselyjä siitä, onko lakkautuvan koulun oppilaiden mahdollista siirtyä Juupajoelle kouluun.

HYVINVOINTISUUNNITELMAN PAINOPISTEALUEET 2017-2020

Indikaattoriperustaisista painopistealueista ja kuntastrategian painopistealueista kootut hyvinvointisuunnitelman painopistealueet kaudelle 2017-2020 ovat:

1. KUNTALAISTEN OSALLISUUDEN KEHITTÄMINEN
2. KUNTALAISTEN HYVINVOINNIN EDELLYTYSTEN TURVAAMINEN KUNNAN ELINVOIMAISUUTTA KEHITTÄMÄLLÄ
3. LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINNIN EDISTÄMINEN
4. TERVEYDEN EDISTÄMINEN TYÖIKÄISILLÄ
5. IKÄIHMISTEN ELÄMÄNHALLINNAN EDISTÄMINEN

Vuosittaisessa raportissa kuvataan edellä mainittujen painopistealueiden perusteella valittujen tavoitteiden toteutumista tilivuotena. Hyvinvointityön ohjausryhmänä toimiva hyvinvointiryhmä on vuoden aikana kokoontunut neljä kertaa tarkistamaan tavoitteiden toteutumista ja päivittämään tietoja kerätyn indikaattoritiedon perusteella.

PAINOPISTEALUE JA KEHITTÄMISKOHDE/KOhteet:

Tavoite	Toimenpiteet, vastuutaho	Mittarit
KUNTALAISTEN OSALLISUUDEN KEHITTÄMINEN - Lapset ja nuoret osallistuvat, aikuiset kuuntelevat heitä ja ottavat heidän mielipiteensä huomioon	Mielipidekyselyt varhaiskasvatuksessa ja koulussa Osallistuminen vasukeskusteluihin ja oppilaskeskusteluihin Nuorisovaltuuston toiminnan ylläpito Vastuutaho/Hyvinvointipalvelut, kaikki toimialat, 3. sektori, SRK	Tyytyväisyyskyselyt vuosittain eri toimialoilla NuVan kokoukset /lkm Lasten ja nuorten aloitteesta tehdyt toimenpiteet kirjataan vuosittaiseen hyvinvointiraporttiin
- Kuntalaisten osallisuuden lisääminen	Kuntalaiskyselyt Asiakasraadit Kuntatiimi Vanhus- ja vammaisneuvosto/Vastuutaho kunta	Toteutuneiden kyselyiden ja kokousten määrä
KUNTALAISTEN HYVINVOINNIN TURVAAMINEN ELINVOIMAISUUTTA KEHITTÄMÄLLÄ - Työllisyysasteen parantaminen	Työllisyyspalveluiden kehittäminen, oman kunnan yritysten tarjoamien	Työllisyysaste, yrityskontaktit

	työpaikojen kartoitus	
	Kunnan pitkäaikaistyöttömien aktivointitoimenpiteiden käytänteiden tehostaminen kunnan, Pihlajalinnan ja Mänttä-Vilppulan kanssa siten, että aktivointiasteet nousevat Vastuutaho/Työllisyyspalvelut	Aktivointitoimien määrä
	Nuorten ohjaaminen työelämään/ nuorten työllistymisen edistäminen yhteistyössä paikallisten yrittäjien ja koulun kanssa. Vastuutaho/Työllisyyspalvelut, perusopetus	
- Nuorten työllisyyden parantaminen		Nuorisotyöttömien määrä
LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMINEN		
- Lapsiperheiden hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä tuetaan	Lapsiperheille ja lapsille tarjotaan edullisia osallistumis- ja harrastemahdollisuuksia sekä tiloja/Vastuutaho liikuntatoimi	Toteutuneet kerhot, tapahtumat
-Vanhemmat vastaavat lasten ja nuorten kasvusta ja kehityksestä sekä heitä tuetaan kasvatustehtävässä, toiminta on oikea-aikaista, ennaltaehkäisevää	Tarjotaan perheille keskustelumahdollisuuksia ja tuetaan kasvatustehtävässä/ Vastuutaho varhaiskasvatus ja perusopetus	Vanhempainillat, avoin varhaiskasvatus/lkm

yhteistyötä ja varhaista tukemista	Toimitaan moniammatillisesti yhteistyössä ennakoiden ja tarjoten apua ajoissa/Vastuutaho Hyvinvointipalvelut	
- Lasten ja nuorten kasvuympäristö on fyysisesti, sosiaalisesti ja psyykkisesti turvallinen	Kunnan ylläpitämien leikkipaikkojen valvonta ja turvallisuudesta huolehtiminen/Vastuutaho hyvinvointipalvelut, tekninen toimi	Tarkastuskäyntien lkm, tehdyt toimenpiteet ja korjaukset
- Lasten ja nuorten liikkumis-aktiivisuuden lisääminen	Suunnitelmallista liikunnan lisäämistä arjessa varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa Liikuntapaikkojen ylläpito /Vastuutaho varhaiskasvatus, perusopetus, liikuntatoimi, tekninen toimi	Liikuntasuunnitelma varhaiskasvatuksen vuosisuunnittelun yhteydessä kyllä/ei Liikuntavälitunnit koulussa, kyllä/ei Liikuntakerhot/lkm Kouluterveyskyselyn liikuntaindikaattoreiden seuranta
	Nuorten ideoimat liikuntapaikat	Toteutunut/ei
	Palveluohjauksen kehittäminen	Yhteistyöfoorumit yhdyspintapalveluiden kanssa (LaPe, VaKa-foorumi, koulufoorumi), lkm
	Lapsiperheiden lähipalveluiden säilyttäminen	
- Lasten, nuorten ja lapsiperheiden palveluiden kehittäminen hyvinvointia tukeväksi	Päällekkäisten palvelujen vähentäminen Palveluiden kehittäminen yhteistyössä sote-palveluiden	Perhekeskusmallin toteutuminen Juupajoella

kanssa/Vastuutaho
Hyvinvointipalvelut

Tavoite	Toimenpiteet, vastuutaho	Mittarit
TERVEYDEN EDISTÄMINEN TYÖIKÄISILLÄ		
- Päihteettömän kulttuurin edistäminen, ehkäisevän päihdetyön käytänteiden selkiyttäminen	<p>Luotu käytännöt päihtyneenä palveluja käyttävän ohjaamiseksi päihteettömään elämään</p> <p>Lisätään päihteettömyyteen ja savuttomuuteen liittyvää asennekasvatusta ja viestintää /Vastuutaho hyvinvointipalvelut: sosiaali- ja terveyspalvelut - Mäntänuoren terveys, 3. sektori ja yhdistykset</p>	<p>Toteutuneet toimet</p> <p>Kouluterveyskyselyn päihdeindikaattorit</p>
- Työikäisten terveellisten elämäntapojen tukeminen	<p>Liikunnan tukeminen yhdessä urheiluseurojen kanssa</p> <p>Edulliset liikuntamahdollisuudet kunnan tiloissa ja liikuntareiteillä</p> <p>Liikuntaan liittyvien tilaisuuksien järjestäminen</p> <p>/Vastuutaho liikuntatoimi, varhaiskasvatus, perusopetus, tekninen toimi</p>	<p>Liikuntakerhot, tapahtumat, lkm</p> <p>Toteutuneet tapahtumat</p>

	Kulttuurihyvinvoinnin edistäminen lisäämällä kuntalaisten mahdollisuuksia päästä kokemaan ja tekemään kulttuuria/Vastuutaho vapaa-aikapalvelut	
IKÄIHMISTEN ELÄMÄNHALLINNAN EDISTÄMINEN		
- Ikäihmisten osallisuutta ja sosiaalisten verkostojen lisäämistä on tuettu	Vanhus- ja vammaisneuvoston toimintaedellytysten turvaaminen Vanhus- ja vammaisneuvoston kokoukset ja tapahtumat Ikäihmisille tarjotaan edullisia osallistumis- ja harrastemahdollisuuksia / Vastuutaho hyvinvointipalvelut, liikunta- ja kulttuuripalvelut	Vanhus- ja vammaisneuvoston kokoukset ja järjestetyt tapahtumat
	Ohjatut matalan kynnyksen liikuntaryhmät ikääntyneille/Vastuutaho liikuntatoimi	Matalan kynnyksen liikuntaryhmien määrä
	Esteettömyys huomioitu julkisissa rakennushankkeissa/ Vastuutaho tekninen toimi	Esteettömyyden toteutuminen
	Kuntouttava päivätoiminta/Vastuutaho sote-palveluntuottaja	Toteutuneet kerrat, lkm
	Ikäihmisten palveluohjausjärjestelmä käyttöön/ Vastuutaho sote-palveluntuottaja	Toteutuu/ei
	Ikäihmisten erilaiset foorumit	Tapahtumien määrä
	Vapaaehtoistoiminta/Vastuutaho Hyvinvointipalvelut, 3. sektori, SRK	Toiminnan kuvaus vuotuisessa hyvinvointiraportissa

- Ikäihmisten
toimintakyvyn ja
esteettömyyden
lisäämistä on tuettu

Tehdyt toimenpiteet

- Ikääntyneen väestön
palveluohjaus sosiaali- ja
terveystoimessa.

-Yksinäisyyden
vähentäminen

HYVINVOINTITAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN V. 2021

KUNTALAISTEN OSALLISUUDEN KEHITTÄMINEN

Lapset ja nuoret osallistuvat, aikuiset kuuntelevat heitä ja ottavat heidän mielipiteensä huomioon

- Tyytyväisyyskyselyt vuosittain eri toimialoilla
- Nuorisovaltuusto
- Lapset ja nuoret osallistuvat, aikuiset kuuntelevat heitä ja ottavat heidän mielipiteensä huomioon

Esiopetuksessa lapset arvioivat yhdessä aikuisten kanssa toimintaa viikoittain. Yhdessä myös suunnitellaan tekemisiä. Tavoitteena on opettaa lapsia jo varhaisessa vaiheessa ottamaan kantaa ja luottamaan siihen, että omilla valinnoilla ja mielipiteillä on merkitystä. Lapset osallistuvat kehitystasonsa mukaan varhaiskasvatussuunnitelma- sekä oppimissuunnitelmakeskusteluihin.

Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa toteutettiin keväällä 2021 asiakastyytyväisyyskysely. Saatu palaute oli niin päiväkodin kuin esikoulun osalta erittäin positiivista. Huoltajat olivat olleet tyytyväisiä toiminnan monipuolisuuteen, ulkoilun määrään, saatuun ruokaan, päivälepojärjestelyihin, lasten toiveiden kuuntelemiseen ja huomioimiseen, tiedottamiseen sekä yhteistyöhön. Erityistä kiitosta sai päiväkodin uudistettu piha, luonnossa liikkuminen sekä joustavuus lasten hoitoajoissa. Vanhemmat olivat kokonaisuudessaan tyytyväisiä niin päiväkodin kuin esikoulun toimintaan. Tärkeäksi kehittämiskohteeksi koettiin Wilman kautta tehtävät hoitoaikavaraukset niin päiväkodilla kuin esikoulussa.

Tukioppilastoiminta toimii koulukeskuksessa luokanopettajan ohjaamana. Oppilaiden tukemisen lisäksi tukioppilaat esimerkiksi suunnittelevat ja järjestävät ohjelmaa luokille teemapäiville.

Nuorisovaltuusto ja oppilaskunta kokoontuivat suunnitellusti. Vaikuttamista toteutettiin mm. kuntavaalien alla. Nuorisovaltuusto järjesti mielenkiintoisen ehdokashaastattelun ja ehdokkaiden vastauksiin pääsivät kaikki halukkaat tutustumaan kunnan nettisivuilla. Uusi 7-jäseninen nuorisovaltuusto valittiin 2022 alkavalle kaudelle. Suunnitellut retket peruttiin ja siirrettiin myöhempään ajankohtaan.

Kuntalaisten osallisuuden lisääminen

Toteutuneiden kyselyiden ja kokousten määrä:

- Kuntalaiskyselyt
- Asiakasraadit
- Kuntatiimi
- Vanhus- ja vammaisneuvosto

Kuntatiimi on toiminut Juupajoella jo yli kahdenkymmenen vuoden ajan kunnan ja järjestötoimijoiden yhteisenä foorumina tarjoten kuntalaisille mahdollisuuden vaikuttaa lapsiperheiden hyvinvointiin. Kuntatiimiin on kuulunut kunnan viranhaltijoita sekä lasten ja nuorten parissa toimivia yhdistyksiä. Vuonna 2019 Kuntatiimin toimintaa laajennettiin koskemaan kaikkia kunnassa toimivia yhdistyksiä ja yrityksiä. Tavoitteena on ollut luoda aktiivisten toimijoiden verkosto, joka yhdistää pienessä kunnassa monesti niukat resurssit ja vähentää toimintojen päällekkäisyyttä. Kuntatiimi kokoontui vuoden aikana kolme kertaa.

Vanhus- ja vammaisneuvosto seuraa ja arvioi palvelujen ja yleisten elinolojen kehitystä laajasti sekä toimii aloitteellisesti asioiden kehittämisessä. Neuvoston tärkeänä tehtävänä on myös pyrkiä parantamaan sukupolvien välistä yhteisymmärrystä ja kaikkien ikä- ja erityisryhmien arvostusta. Neuvosto kokoontui vuonna 2021 kolme kertaa.

Kunnassa toimii myös rintamaveteraaniain neuvottelukunta. Sen tehtävänä on tehdä esityksiä ja aloitteita sotainvalidien ja tunnuksen omaavien rintamaveteraanien elinolosuhteiden ja yleisen toimeentuloturvan, erityisesti sosiaaliturvan,

terveydenhuollon ja kuntoutuksen sekä asunto-olojen kehittämiseksi; toimia yhdyssiteenä ja neuvottelevana elimenä viranomaisten ja sotiemme veteraanien hyväksi. Neuvottelukunta kokoontui kerran maaliskuussa 2021.

Mäntänvuoren Terveys otti käyttöön asiakasraatitoiminnan vuonna 2019, mutta sen toiminta on ollut tauolla koronan vuoksi. Juupajokelaisia ovat edustaneet kaksi kuntalaista, nuorten edustusta asiakasraatiin olisi toivottavaa saada.

Lakisääteiseen nuorten ohjaus- ja palveluverkostoon ei kuulu kuntalaisia, mutta siellä keskustellaan moniammatillisesti eri toimialojen edustajien kanssa nuorten hyvinvoinnin nykytilasta ja tulevaisuuden näkymistä. Vuonna 2021 ryhmä kokoontui koronasta huolimatta kaksi kertaa; toukokuussa TEAMS-kokouksena ja syyskuussa Koulukeskuksella. Seuraavan vuoden tavoitteeksi asetettiin, että vähintään kerran vuodessa ryhmän kokoukseen osallistuu myös oppilaskunnasta kaksi jäsentä.

Kunta on ottanut somessa näkyvämpää roolia, mahdollistaen suoran kommunikoinnin kuntalaisten ja muiden kiinnostuneiden kesken. Kunnan omilla Facebook-sivuilla viestitään tapahtumista ja merkittävistä asioista rennosti.

KUNTALAISTEN HYVINVOINNIN TURVAAMINEN ELINVOIMAISUUTTA KEHITTÄMÄLLÄ

Työllisyysasteen parantaminen

- Työllisyyspalveluiden kehittäminen
- Oman kunnan yritysten tarjoamien työpaikojen kartoitus
- Kunnan pitkäaikaistyöttömien aktivointitoimenpiteiden käytänteiden tehostaminen kunnan, Pihlajalinnan ja Mänttä-Vilppulan kanssa siten, että aktivointiasteet nousevat

Nuorten työllisyyden parantaminen

- Nuorten ohjaaminen työelämään
- Nuorten työllistymisen edistäminen yhteistyössä paikallisten yrittäjien ja koulun kanssa

Pirkanmaan työ- ja elinkeinotoimiston 2021 joulukuun työllisyyskatsauksen mukaan Pirkanmaan TE-toimistossa oli tilannekatsauspäivänä 23 869 työtöntä työnhakijaa. Joulukuuhun 2020 verrattuna työttömien määrä oli laskenut 9 100 henkilöllä (-28%).

Pirkanmaan työttömien osuus työvoimasta oli 9,6 %, joka oli 3,8 %-yksikköä vähemmän kuin edellisellä vuonna (12/2020: 13,4 %).

Pirkanmaan TE-toimistossa oli joulukuun aikana avoimena 9 335 työpaikkaa eli 4 836 kpl enemmän kuin vuonna 2020 vastaavana ajankohtana.

Alue	Juupajoki	Ylä-Pirkanmaan seutukunta** .
Työvoima	757 (769)	8 800 (9 041)
Työttömyysaste (%)	7,8 (8,1)	8,5 (12,79)
Työttömät yhteensä	59 (62)	746 (1 156)
Alle 25-vuotiaat	* (*)	69 (139)
Yli 50-vuotiaat	27 (28)	362 (518)
Yli vuoden työttömänä	12 (8)	194 (229)
Avoimet työpaikat	21 (21)	293 (184)
Työttöm. muutos verrattuna edelliseen	4,8 % (6,9 %)	35,5 % (10,3%)

* Tietoa ei ole saatu, se on liian epävarma esitettäväksi tai se on salassapitosäännön alainen

**Ylä-Pirkanmaan seutukunnan muodostavat Juupajoki, Mänttä-Vilppula, Ruovesi ja Virrat.

Työttömät työnhakijat ja avoimet työpaikat joulukuun 2021 lopussa (sulussa ovat vuoden 2020 vastaavan ajankohdan tiedot). Lähde: Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Pirkanmaan työllisyyskatsaus 12/2021.

Juupajoen kunnanhallitus päätti (4.11.2019 § 111 ja 10.2.2020 § 15), että Juupajoen kunta on muiden Pirkanmaan kuntien tavoin työllisyyden kuntakokeilussa. Kokeiluihin ohjataan ne työttömät ja työvoimapaikatuissa olevat työnhakijat, jotka eivät ole oikeutettuja ansiopäivärahaan. Lisäksi kohderyhmään kuuluvat kaikki alle 30-vuotiaat

työnhakijat ja kaikki maahanmuuttajat, jotka ovat joko työttömänä tai työvoimapalveluissa hankealueiden TE-toimistoissa.

Kokeilukunta vastaa näiden asiakasryhmien julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden (TE-palveluiden) tarjoamisesta. Kokeilun ulkopuolelle jää siis ainoastaan ansioturvalla olevat yli 30-vuotiaat työttömät työnhakijat. Koronasta johtuen kuntakokeilun alkaminen siirrettiin alkavaksi 1.3.2021 ja se kestää 30.6.2023 asti.

Kolmannen sektorin toimijoista suurin on seurakunta, jonka kanssa työskenneltiin yhteistyössä mm. sosiaalisen kuntoutuksen ryhmän parissa. Myös 4H:n kanssa on tehty yhteistyötä nuorten työllistämiseen liittyen.

Kirjastolla oli koko vuoden ajan yksi henkilö kuntouttavassa työtoiminnassa ja koululla yksi työtoiminnassa oleva henkilö.

LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMINEN

Lapsiperheiden hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä tuetaan

Uimakoulut järjestettiin suunnitelmien mukaisesti. Uimakouluja järjestettiin Kopsamolla, Salokunnassa ja Pirttikankaalla heinäkuussa kahden viikon ajan. Osallistujia oli yhteensä 50. Ohjaaja palkattiin ostopalveluna, lisäksi apuohjaajana oli yksi kesätyöntekijä.

Liikuntatiloista kaikki halukkaat perheet saivat edullisia vuoroja ja seurat järjestivät perheliikuntaa. Toimintaa oli vähemmän keväällä, jolloin koronarajoitukset estivät osan toiminnoista. Toimintaa sovellettiin kuitenkin ulkotapahtumina ja rajoitusten mukaan toteutettavina. Koronapandemia vähensi osallistujamääriä monissa toiminnoissa.

Kerhotoimintaa järjestettiin huomattavasti aiempaa enemmän Harrastamisen Suomen mallin käynnistymisen myötä. Kerhoja järjestettiin joko nuorisotoimen kerhoina vapaa-aikatalolla tai Harrastamisen Suomen mallin kerhoina kouluilla.

Harrastamisen Suomen mallin kerhoina (suluissa osallistujamäärä per kerho) järjestettiin syksyllä kaksi eri ikäisille tarkoitettua Parkour-kerhoa (15 ja 23), Kädentaitokerho (12), kaksi eri ikäisille tarkoitettua Monen lajin liikuntakerhoa (17 ja 5), sekä koodauskerho (11). Koriskerhoa koitettiin, mutta se lopetettiin pienen osallistujamäärän (2) vuoksi. Kerhotarjonta koottiin lasten ja nuorten omien toiveiden pohjalta.

Keväällä käynnissä olivat Oma-Teatteri (9), Bändikerho (3), Animaatiokerho (6) sekä kaksi Liikkari –kerhoa (11 ja 10). Nuorisotoimen kerhoina syksyllä toimivat Leffakerho (16), Bändikerho (7), Taidenuokkari (12), Köksäkööri (15).

Päiväleirejä toteutettiin syys- ja hiihtolomilla sekä kesällä. Osallistujia oli yhteensä 36. Lisäksi yhdistysyhteistyönä toteutettiin 1 päivä- ja kaksi yöleiriä Heimolassa, osallistujia yht. 41.

Nuokkari oli avoinna vain osan vuotta, tuolloin toiminta oli perinteiseen tapaan suosittua. Syksyllä Nuokkarin keskimääräinen kävijämäärä oli 21 per ilta. Tapahtumina järjestettiin iltalaavu (3 osallistujaa), pääsiäisen munajahti (29), ja Nuokkarin päättäjäiset (10). Lisäksi Vapaa-aikatalon avajaisia vietettiin 100 osallistujan voimin.

Retki Korkeasaareen/Linnanmäelle veti 10 osallistujaa.

Koulunuorisotyössä toistuvina toimintoina olivat (suluissa keskimääräinen kävijämäärä) liikkavälkät (11), koulunuokkarivuorot (keväällä 11, syksyllä 8) ja välituntikisa Perjantai Pöhinät (28). IPC-yksilöohjausta tehtiin neljän oppilaan kanssa koulunuorisotyönä. Tapahtumina järjestettiin (osallistujamäärä sulkeissa) musaluistelu (70), pääsiäisbingo (75), vappubingo (74), kolmosten tervetulo bingo (26) ja In Action –ensiapukoulutus (49).

Kirjasto on tukenut ja edistänyt lasten ja nuorten lukuharrastusta ja lukutaitoa seuraavasti:

- Kirjaston yhteistyötä varhaiskasvatuksen ja koulujen kanssa on jatkettu
- Maaliskuusta lähtien säännölliset satutunnit päiväkotiryhmille, ja jokainen ryhmä kävi kirjastossa 1 krt/kk. Alkuvuoden satutunnit olivat koronavaroaisuussyistä tauolla.

- Koulukirjastopalvelut toteutettiin etäpalveluina. Pienten lasten koulussa jokainen ryhmä käytti kirjastoa 2 krt/kk ja koulukeskuksen alakoululuokat viikoittain.
- Eskarilaisille toteutettiin lokakuussa kirjavinkkaus

Vanhemmat vastaavat lasten ja nuorten kasvusta ja kehityksestä sekä heitä tuetaan kasvatustehtävässä niin, että toiminta on oikea-aikaista, ennaltaehkäisevää yhteistyötä ja varhaista tukemista

Tarjotaan perheille keskustelumahdollisuuksia ja tuetaan kasvatustehtävässä ja toimitaan moniammatillisesti yhteistyössä ennakoiden ja tarjoten apua ajoissa.

Varhaiskasvatuksessa järjestettiin kolme etävanhemmuuden iltaa kevään 2021 aikana. Syksyllä pidettiin jokaiselle ryhmälle niin päiväkodilla kuin eskarissa perinteiset vanhempainillat. Vanhempien kanssa järjestettiin tarpeen vaatiessa moniammatillisia verkostopalavereita tai muita keskustelutilaisuuksia.

Moniammatillisten verkostopalavereiden tavoitteena on löytää mahdollisimman varhaisessa vaiheessa perheelle toimivia tukikeinoja eri toimialojen yhteistyötä hyödyntäen.

Avoin päiväkotitoiminta on käynnistynyt Juupajoella jo vuonna 2012. Toiminnassa on ollut tavoitteena tehdä yhteistyötä lapsiperheiden hyvinvoinnin lisäämiseksi yli sektorirajojen. Palvelua on ollut toteuttamassa alusta alkaen yhteistyössä kunnan varhaiskasvatus- ja sosiaalipalvelut sekä seurakunta. Avoin päiväkoti järjestettiin vuonna 2021 yhteensä 18 kertaa. Kävijämäärä oli keskimäärin neljä lasta ja kolme vanhempaa.

Päiväkodin johtaja osallistui Pirkanmaan Lape-työryhmän kokouksiin, joissa on käyty läpi Pirkanmaan perhekeskusverkoston kehittämistyötä ja kuultu eri toimijoiden hyviä käytänteitä lasten, nuorten ja perheiden palveluissa.

Seinätön perhekeskusmalli on otettu käyttöön myös Juupajoella.

Ennaltaehkäisevänä toimintana kehitettiin varhaisen perhetyön mallia, jossa

kontaktoitiin systemaattisesti kaikki lapsiperheet ja tarjottiin palvelua mm. jalkautumalla päiväkotiin. Toimintaa on palautteiden perusteella tarpeen edelleen kehittää. Varhaisen perhetyön kotikäynnit tarjottiin kaikille kuntaan muuttaneille lapsiperheille sekä lastenneuvolan ja varhaisen perhetyön ennalta ehkäisevät kotikäynnit tarjottiin raskaana oleville ensisynnyttäjille.

Palveluohjausta osana perhekeskusmallia on tarjolla lapsiperhepalveluissa. Tämä on vähentänyt päällekkäisten palveluiden käyttöä. Juupajoelta lapsiperheiden palveluohjaukseen otti itse yhteyttä kolme perhettä. Palveluohjausta käytettiin asiantuntijan aloitteesta myös kolmeen asiakasperheeseen Juupajoella.

Lasten ja nuorten kasvuympäristö on fyysisesti, sosiaalisesti ja psyykkisesti turvallinen

Kunnan ylläpitämien leikkipaikkojen valvontaa ja tarkastustoimintaa tehdään yhteistyössä hyvinvointipalveluiden ja teknisen toimen kanssa.

Liikenneturvallisuuden tiimoilta pidettiin kuluneen vuoden aikana kaksi yhteistyöpalaveria, vastuuhenkilöinä ovat Liikenneturvan, ELY:n ja Rambollin asiantuntijat. Palavereissa kartoitetaan keskeisiä liikenneturvallisuuteen liittyviä asioita kaikenikäisten kuntalaisten näkökulmasta. Esimerkiksi kunnan eri toimipisteiden esteettömyys on ollut yksi aihe, jonka tiimoilta on käyty keskustelua ja tehty toimenpide-ehtouksia. Loppuvuodesta järjestettiin Ylä-Pirkanmaan kunnille yhteinen liikenneturvallisuuspalaveri, jossa kartoitettiin kuntien halukkuutta jatkaa edellä mainittua yhteistyötä jatkossakin. Tämä sopi suurimmalle osalle kunnista ja myös Juupajoki sitoutui jatkamaan hyödyllistä yhteistyötä.

Yhtenä merkittävänä parannuksena liikenneturvallisuuteen oli kevyen liikenteen väylän jatkeen rakentaminen Koskitielle siten, että väylä ulottui kantatie 58:n risteykseen. Tämän väylän rakentaminen on tuonut lisää turvallisuutta mm. toisen asteen opiskelijoille, jotka matkustavat kouluun bussilla. Myös turvallinen kulku postin toimipisteeseen on merkityksellinen kaikenikäisille kuntalaisille. Samalla

parannettiin merkittävästi Koskitie kuntoa uusimalla huonokuntoinen päällyste ja korjaamalla vaurioituneet rakenteet patosillan kohdalta.

Liikenneturvallisuutta lisäsi myös uutena toimintana käyttöön otettu suojatiepäivystys koulun alkaessa. Vapaaehtoiset yhdistystoimijat olivat molempien koulujen luona auttamassa koululaisia ensimmäisenä koulupäivänä liikkumaan turvallisesti. Päivystyksestä pyritään saamaan vakiintunut käytäntö koulujen alkuun.

Juupajoella oppilashuollon henkilöstö on aidosti moniammatillista ja sotepalveluiden edustajat osallistuvat säännöllisesti oppilashuollon kokoontumisiin. Juupajoen kouluilla on varsin hyvä terveydenhoitajan tavoitettavuus.

Oppilashuollon ohjausryhmän kokouksia pidettiin vuoden aikana kaksi (2). Koulukohtaisen oppilashuoltoryhmän kokouksia pidettiin Koulukeskuksella yksi (1). Pienten lasten koululla pidettiin kolme (3) koulukohtaista oppilashuollon kokousta.

Lasten ja nuorten liikkumisaktiivisuuden lisääminen

Liikuntasuunnitelma varhaiskasvatuksen vuosisuunnittelun yhteydessä tehdään aina ennen toimintakauden alkua kesällä yhteissuunnittelupäivän yhteydessä. Liikunnan osa-alue on yksi osa lasten hyvinvoinnin vuosikello-suunnittelua. Varhaiskasvatuksessa on minimoitu liikkumista rajoittavat toimintatavat ja kiellot ja lisätty arkeen liikkumisen mahdollisuuksia tuomalla liikunnallisia elementtejä yksiköiden sisä- ja ulkotiloihin.

Avoimessa päiväkodissa järjestetyillä retkillä ja ulkoilussa pyritään aktivoimaan pikkulapsiperheitä liikkumaan monipuolisesti.

Liikuntavälitunnit koulussa aloitettiin pienten lasten koulussa heti lukuvuoden alussa. Esi- ja alkuopetuksen oppilaille on päivittäin yhteinen, pitkä liikuntavälitunti aamupäivällä (45min). Koulukeskuksella pidetään liikuntavälitunteja koulunuorisotyön osana.

Kouluikäisten fyysistä toimintakykyä mittaavan Move-järjestelmän tavoitteena on auttaa ensisijaisesti oppilaita ja heidän perheitään ymmärtämään fyysisen

toimintakyvyn yhteydet oppilaan terveyteen, päivittäiseen hyvinvointiin, jaksamiseen ja opiskeluun. Move-mittaukset 5. ja 8. luokille suoritetaan Juupajoella vuosittain.

Vuonna 2021 toteutettiin poikkihallinnollisen terveystuennasuunnitelman päivittäminen. Suunnitelman päivittämisen myötä tarkasteltiin kunnan keinoja vahvistaa liikunnallista elämäntapaa kaikenikäisillä kuntalaisilla.

Kirkonkylän koulun piha kunnostettiin kesän 2021 aikana. Tämä toi lisää aktiviteetteja välitunti liikumiseen.

TERVEYDEN EDISTÄMINEN TYÖIKÄISILLÄ

Päihteettömän kulttuurin edistäminen, ehkäisevän päihdetyön käytänteiden selkiyttäminen

Päihde- ja mielenterveyspalveluiden kehittämisen suunnitelmat lähtivät käytäntöön vuonna 2017, jolloin Juupajoelle saatiin psykiatrisen sairaanhoitajan ja päihdetyöntekijän säännölliset palvelut paikan päälle.

Psykiatrian poliklinikka tarjoaa moniammatillista apua mielenterveyden ja päihteiden käytön tai toiminnallisten riippuvuuksien aiheuttamiin ongelmiin. Mielenterveys- ja päihdepalveluissa painopiste on ongelmien ennalta ehkäiseminen ja varhainen avun piiriin pääseminen. Psykiatrian poliklinikka järjestää asiakkailleen myös ryhmä- ja päivätoimintaa.

Valtakunnan keskiarvoon verrattuna Juupajoella on päihdehuollon palveluissa keskimääräisesti asiakkaita.

Loppuvuonna 2020 aloitettiin matalan kynnyksen mielenterveyspalvelu, joka tarvittaessa jalkautuu myös Juupajoelle. palveluun ei tarvita lähetettä ja ajan voi varata suoraan työntekijältä tai ajanvaruspalveluiden kautta. Palvelua tarjoaa kokenut psykiatrinen sairaanhoitaja.

Päihdetyöntekijä palvelee erilaisista päihdeongelmista ja muista riippuvuusongelmista kärsiviä sekä heidän läheisiään. Hoidon tarve arvioidaan yksilöllisesti asiakkaan tarpeista lähtien. Käynnillä käsitellään päihteisiin ja muihin riippuvuuksiin liittyviä fyysisiä, psyykkisiä ja sosiaalisia ongelmia sekä järjestetään tarvittaessa tukitoimia ja jatkohoitoa. Katkaisuhoidot toteutetaan pääsääntöisesti avokatkoina tai terveyskeskussairaalassa.

Psykiatrian poliklinikan asiakkuuteen hakeudutaan lääkärin läheteellä. Alle 23-vuotiaat asiakkaat voivat tulla nopeastikin ilman lähetettä akuuteissa tapauksissa. Päihdetyöntekijän vastaanotolle voi hakeutua ottamalla suoraan yhteyttä työntekijään, lähetettä ei tarvita.

Juupajoelle on ollut tarjolla psykiatrisen sairaanhoitajan vastaanotot sekä nuorisopsykiatrian asiakkaille, että aikuispsykiatrian asiakkaille. Päihdevastaanottoja on tarvittaessa tehty Juupajoella myös kotikäynteinä.

Lisätään päihdeettömyyteen ja savuttomuuteen liittyvää asennekasvatusta ja viestintää

Äitiys- ja lastenneuvola:

Neuvolassa toteutetaan päihdevalistusta odottavien äitien raskaudenaikaisissa tarkastuksissa sekä pikkulapsiperheiden määräaikaistarkastuksissa.

Varhaiskasvatus:

Perheiden kanssa keskustellaan tarvittaessa.

Perusopetus:

Vuonna 2021 tehdyn kouluterveyskyselyn tulosten perusteella Juupajoella päihteidenkäyttöön viittaavat indikaattorit näyttävät kehittyneen myönteiseen suuntaan verrattuna aiempien vuosien tuloksiin. Tupakointiin, nuuskaan ja sähkösavukkeisiin sallivasti suhtautuvien osuus on laskenut huomattavasti (v. 2019: 35,9%/v. 2021: 16,1%). Samoin humalahakuiseen juomiseen sallivasti suhtautuvien

osuus on laskenut merkittävästi (v. 2019: 44,7%/2021: 16,1%). Tämä kertoo asenneilmaston muutoksesta oikeaan suuntaan.

Koulun järjestyssäännöissä mainitaan päihteet: ”Lain mukaan alle 18 -vuotiaiden tupakointi on kielletty. Laki kieltää myös alkoholin ja kaikenlaisten huumaavien aineiden käytön ja hallussapidon. Kaikenlaisten teräaseiden tuonti ja hallussapito koulussa on kielletty.” Koulu on luonut järjestyssääntöjen perusteella puuttumisen portaat, joiden mukaisesti päihteiden käytöstä annetaan rangaistuksia.

Päihdeopetusta annetaan alakoulussa, mutta varsinaisesti vasta 5. luokalta alkaen. Terveystiedon tunneilla käsitellään päihteitä ja tehdään yhteistyötä kouluterveydenhoitajan ja koululääkärin kanssa, terveystarkastukset ovat osa terveystieteiden opetusta.

Juupajoen oma päihdevalistusmalli, joka rakentuu ihmissuhdetaitojen ja nuorten vahvuuksien sekä itsetunnon vahvistamisen pohjalle, käynnistyi maaliskuun alussa 2020. Itse toiminta päästiin aloittamaan elokuussa 2020 syyslukukauden alussa. Juupajoen päihdevalistusmallin sisältö on koottu yhteistyössä päihde- ja hyvinvointialan yhdistysten, ammattilaisten ja kokemusasiantuntijoiden kanssa. Mallin runko on vapaasti kopioitavissa ja muokattavissa muihinkin kuntiin sopivaksi.

Malli koostuu monipuolisista luennoista ja työpajoista, joissa käsitellään mm. päihteiden käyttöä ja päihderiippuvuutta eri näkökulmista, päihteiden käytön seurauksia ja sitä, kuinka laajasti ja monen henkilön elämään yhden henkilön päihteiden käyttö vaikuttaa. Monipuolisen päihdevalistuksen lisäksi Juupajoen päihdevalistusmallissa panostetaan opetukseen, jossa vahvistetaan mm. nuorten tunne-, ihmissuhde-, läsnäolo- ja elämönhallinnan taitoja.

Tammikuussa 2021 koululla järjestettiin kokemusasiantuntijaluento 6.-9.- luokkien oppilaille teemalla ”Ei kannata edes kokeilla”.

Marraskuussa puolestaan järjestettiin koko päivän mittainen tapahtuma päihdevalistuksen merkeissä. Päivän sisältöön kuului monipuolista päihdevalistusta ja kokemusasiantuntijavierailuita niin oppilaille kuin kuntalaisillekin.

Nuorisotyö:

Ehkäisevää päihdetyötä toteutetaan päihteettömällä toiminnalla nuorisotoimen tiloissa ja tilaisuuksissa sekä suoralla vaikuttamisella kanssakäymisessä.

Nuorisotoimessa tai kouluilla käy vierailijoita puhumassa aiheesta tai aiheeseen liittyen järjestetään yhteisiä toiminnallisia työpajoja.

TYÖIKÄISTEN TERVEELLISTEN ELÄMÄNTAPOJEN TUKEMINEN

Liikunnan tukeminen yhdessä urheiluseurojen kanssa

Edulliset liikuntamahdollisuudet kunnan tiloissa ja liikuntareiteillä

Liikuntaan liittyvien tilaisuuksien järjestäminen

Liikuntatoimen tehtävänä on liikuntatoiminnan suunnitteleminen ja kehittäminen sekä tukeminen. Tätä tehtävää on toteutettu mm. myöntämällä avustuksia ja järjestämällä toimitiloja ja toimintaa. Vuosille 2017-2020 laaditun Juupajoen kunnan terveystuennasuunnitelman mukaan on seurattu ja toteutettu toimenpiteitä kuntalaisten terveyden ja liikunnallisten elämäntapojen edistämiseksi eri sektoreiden omana ja yhteistyönä. Terveystuennasuunnitelma päivitettiin moniammatillisen työryhmän toimesta v. 2021 uuden valtuustokauden ajaksi.

Juupajoen liikuntatoimi järjestää ohjattua liikuntatoimintaa omana toimintana (uimakoulut, kuntosalin opastukset, jummat), yhteistyössä Kansalaisopiston kanssa sekä tukee yhteistyötahojen, kuten terveystuennasuunnitelman, koulun kerhotoiminnan ja yhdistysten järjestämää toimintaa.

Kunnassa toimivia liikuntaryhmiä v. 2021 olivat mm. circuit-ryhmä kuntosalilla, tanssillinen jumppa, tasapainojumppa ja eläkeläisten kuntosali. Koronan vaikutusten minimoimiseksi kunta tarjosi omalla Liikuntatoimen YouTube –kanavallaan jumppaa (6 videota), rentoutusharjoituksia (10 videota) sekä joogaa (5 videota). Katselukertoja näillä yhteensä oli 2410 ja kanava sai myös tilaajia.

Pääsyt kuntosalille lunasti yhteensä 330 henkilöä, joista 238 oli peruslippuja työkäisille.

Liikuntapaikkojen käyttömaksut on pidetty alhaisina, ryhmätoiminta ilmaisena ja tilat yhdistyksille ilmaisina, jotta mahdollisimman monella on mahdollisuus harrastaa liikuntaa. Viikoittain 16 ryhmää oli varannut vuoron liikuntahallin saliin, keskimääräisen osallistujamäärän per ryhmä ollessa 15 henkilöä. Lisäksi yksityisvarausten kautta hallille kertyi 16 käyttäjää lisää.

Yhteistyössä liikuntatoimen kanssa kirjastoon avattiin liikuntavälinelainaamo loppuvuodesta 2020, ja vuonna 2021 lainaamon toimintaa on markkinoitu kuntalaisille ja vakiinnutettu osaksi kirjaston toimintaa.

Kunnan henkilöstölle on järjestetty vuosittain vähintään yksi työhyvinvointia tukeva tapahtuma, luento tai tempaus. Vuonna 2021 kunnan henkilöstö osallistui valtakunnalliseen Porrashaasteeseen. Leikkimielinen kilpailu eri työyksiköiden välillä innosti kunnan henkilöstön kiipeämään yhteensä lähes satatuhatta porrasta! Henkilökunnalle tarjottiin myös työhyvinvointiluento ja Epassin kulttuuri- ja hyvinvointietuus.

Merkittävä uudistus kaikenikäisten liikunnan edistämiseksi oli Rotkon reitistön laajentaminen ja esteettömän laavun rakentaminen Rotkon uusimman reitin varrelle. Rotkolla kävijöiden määrä on ollut kasvussa viimeisten kahden vuoden ajan reittien uudistamisen ansiosta ja koronan vauhdittaessa kotimaan matkailua.

Koronasta huolimatta uintiretki Edeniin pystyttiin toteuttamaan, yhdeksällä osallistujalla.

[Kulttuurihyvinvoinnin edistäminen lisäämällä kuntalaisten mahdollisuuksia päästä kokemaan ja tekemään kulttuuria](#)

Kulttuurityötä hoitaa vapaa-aikakoordinaattori. Käytännössä kulttuuri- nuoriso- ja liikuntatoimi nivoutuvat usein osittain yhteen, jolloin vapaa-aikatoimintaa voi sujuvasti koordinoida yhtenä kokonaisuutena.

Kunnan kulttuuritapahtumat ovat sekä paikallisia että retkiä esimerkiksi teatteriin tai konsertteihin. Kunnan eläkeläisyhdistykset järjestävät omia retkiä ja kansalaisopiston ja Oriveden kaupungin kanssa tehdään aktiivista yhteistyötä retkien järjestämisessä.

Vuonna 2021 korona johdosta ei keväällä päästy lainkaan kulttuuriretkille.

Kirjastossa järjestettiin vuoden aikana kolme näyttelyä yhteistyössä Tampereen taidemuseon kanssa. Lisäksi toteutettiin yksi kirjailijavierailu.

Työllisyyspalveluiden ja seurakunnan yhdessä luotsaama sosiaalisen kuntoutuksen ryhmä on kokeillut erilaisia tapoja kokea ja tehdä taidetta osana kuntoutusprosessia. Kunta on osallistunut tukemalla taloudellisesti ryhmän toimintaa.

Kaikissa kunnan järjestämissä avoimissa juhlatilaisuuksissa on yleensä esittävää taidetta. Näissä tilaisuuksissa pyritään saamaan paikallisia esiintyjä mukaan. Loppuvuodesta 2021 kunta lähti mukaan Kulttuurihyvinvoinnin palveluohjaushankkeeseen, johon osallistuvat Pirkanmaan kunnat. Hankkeen avulla pyritään pilotoimaan toimintatapoja, joilla kaikille kuntalaisille mahdollistuisi kulttuurielämysten ääreen pääsy.

IKÄIHMISTEN ELÄMÄNHALLINNAN EDISTÄMINEN

Ikäihmisten osallisuutta ja sosiaalisten verkostojen lisäämistä on tuettu

Vanhus- ja vammaisneuvosto seuraa ja arvioi palvelujen ja yleisten elinolojen kehitystä laajasti sekä toimii aloitteellisesti asioiden kehittämisessä. Neuvoston tärkeänä tehtävänä on myös pyrkiä parantamaan sukupolvien välistä yhteisymmärrystä ja kaikkien ikä- ja erityisryhmien arvostusta. Neuvoston kokoonpano vaihtui valtuustokauden vaihtuessa syksyllä 2021. Neuvosto kokoontui vuonna 2021 kolme kertaa, alkuvuodelle suunniteltu kokous jouduttiin perumaan koronan vuoksi.

Vuoden aikana vanhus- ja vammaisneuvostossa käsiteltyjä asioita olivat hyvinvointitavoitteiden toteutumisen seuranta, lausunnon antaminen valmisteilla

olleisiin alueelliseen ja kunnan omaan hyvinvointikertomus ja -suunnitelmiin sekä vuotuisen retken suunnittelu. Neuvostossa käsiteltiin myös tulevan hyvinvointialueen valmisteluun liittyviä asioita.

Vanhustenviikolla lokakuussa 2021 järjestettiin vanhus- ja vammaisneuvoston toimesta tutustumisretki loppukesästä valmistuneelle Rotkon reitin varrella olevalle esteettömälle laavulle. Osanottajamäärä oli vähäinen, mutta retki oli oikein onnistunut, päiväkodin lasten viihdyttäessä osallistujia makkaranpaiston lomassa.

Kunnassa vielä toistaiseksi toimivan rintamaveteraaniasiain neuvottelukunnan tehtävänä on tehdä esityksiä ja aloitteita sotainvalidien ja tunnuksen omaavien rintamaveteraanien elinolosuhteiden ja yleisen toimeentuloturvan, erityisesti sosiaaliturvan, terveydenhuollon ja kuntoutuksen sekä asunto-olojen kehittämiseksi; toimia yhdysiteenä ja neuvottelevana elimenä viranomaisten ja sotiemme veteraanien hyväksi. Neuvottelukunta kokoontui yhden kerran vuoden aikana, ennen kansallista veteraanipäivää.

Ikäihmisten toimintakyvyn ja esteettömyyden lisäämistä on tuettu

Mäntänvuoren Terveiden tuottama kuntouttava päivätoiminta aloitti keväällä 2018 Juupajoen terveyskeskuksen Päiväkeskuksen tiloissa. Kuntotuttava päivätoiminta on tarkoitettu kotona asuville yli 65- vuotiaille tai eläkeläisille, jotka kokevat tarvitsevansa kuntoutusta ja monipuolista harjoittelua toimintakykynsä ylläpitämiseksi. Tiloissa kokoontuu viikoittain kaksi puolipäiväistä ryhmää, joissa oli alkuun runsaasti osallistujia. Toimintaa ohjaavat palveluohjaaja ja fysioterapeutti. Kuntoutus koostuu mm. liikunnallisesta osuudesta, pelaamisesta, asiantuntijaluennoista ja muistikuntoutuksesta. Vuonna 2021 toimintaan vaikutti edellisen vuoden tavoin vallitseva koronatilanne. Ryhmät kyllä toimivat koronasulkujen jälkeen, mutta asiakkaita oli yhtä vähän kuin edellisellä vuonna. Ikäihmiset eivät oikein uskaltaneet lähteä kodeistaan ohjattuun toimintaan.

Ikäihmisten kuntosaliryhmä kokoontui kerran viikossa liikuntahallin kuntosalilla. Ryhmässä perehdytään kuntosalilaitteiden oikeanlaiseen käyttöön ja harjoittelun oikeaan mitoittamiseen; yhdistetään liikettä ja mukavaa yhdessä oloa. Liikuntahallilla kerran viikossa pidettävän tasapainojumpan tehtävänä on tarjota ikäihmisille kevyttä

liikuntaa ilman hyppyjä. Tavoitteena on kehittää niin tasapainoa kuin lihaskuntoakin. Ryhmät olivat suljettuina kevään 2021 koronan vuoksi. Ohjaajina molemmissa ryhmissä toimi syyskaudella kunnan palkkaama uusi liikunnanohjaaja.

Ikääntyneen väestön palveluohjaus sosiaali- ja terveystoimessa

Juupajoella otettiin vuoden 2018 alussa käyttöön Lähitori- toimintamalli ikäihmisten palveluohjauksessa. Palveluohjaaja neuvoo kaikissa ikäihmisten palveluihin liittyvissä asioissa ja tekee palvelutarpeen arvioinnin ennen palvelujen piiriin ottamista. Palveluohjaaja on tavoitettavissa puhelimitse ja vastaanottoaika on kerran viikossa terveystasemalla.

Palveluohjaaja auttaa seuraavissa asioissa:

- Neuvoja etuisuusasioissa ja lomakkeiden täyttämässä
- Tietoja paikkakunnan palveluista
- Asuntohakemukset ja ohjausta asuinalueen valinnassa
- Tukipalveluiden hakemukset, ateria-, turva- ja asiointipalvelut
- Yksilölliset palvelutarpeen arvioinnit
- Asiakas tai hänen läheisensä voivat olla yhteydessä palveluohjaajaan, jonka jälkeen asiakkaan tilanteesta tehdään palvelutarpeen arviointi. Arvioinnilla määritellään yksilölliset palvelutarpeet ja valitaan niiden kanssa yhteensopivat palvelut.

Lähitori toimi alkuun Juupajoella kerran viikossa, mutta vähäisen kysynnän vuoksi Lähitoritoiminta muuttui ajanvaraukselliseksi toiminnaksi vuoden 2020 alkupuolella. Palveluohjauksen kysyntä on ollut melko alhaista, eikä kuntalaiset ole oikein löytäneet palveluohjauksen äärelle. Tietoisuutta on pyritty lisäämään kertomalla toiminnasta kunnan eri yhteistyöverkostoissa ja jakamalla ikäihmisille esitteitä.

Yksinäisyyden vähentäminen

Juupajoella järjestetään eri yhdistysten ja järjestöjen toimesta monenlaista yhteistoimintaa ikääntyneille. Ongelmana ovat ne ikäihmiset, jotka eivät halua lähteä

kodista mukaan yhteiseen toimintaan. Uutena toimintamuotona on otettu käyttöön voimavarahoitaja-malli, jonka avulla voidaan tukea esimerkiksi leskeytyneitä tai muutoin yksinäisiä ikäihmisiä. Vanhuspalveluiden suorittamalla kotikäynneillä yli 75-vuotiaiden koteihin pyritään kartoittamaan myös yksinäisten vanhusten tilannetta. Kuntouttava päivätoiminta on tuonut uuden tavan osallistua ja olla ryhmässä mukana.

JOHTOPÄÄTÖKSET

Vuosi 2021 oli toinen koronapandemian värittävä vuosi. Korona vaikutti edelleen palveluiden järjestämiseen merkittävästi, vaikka useita palveluita pystyttiin avaamaan viimeistään syksyllä. Tosin loppuvuodesta koronatilanteen jälleen muuttuessa huonompaan suuntaan, palveluita jouduttiin rajaamaan tai sulkemaan kokonaan hetkellisesti.

Koronarokotteiden myötä yhteiskunta alkoi avautumaan ja ihmisten turvallisuudentunne lisääntymään. Kunnan palveluissa haluttiin suojella haavoittuvia ikäihmisiä ja riskiryhmäläisiä, samoin myös henkilökuntaa. Tässä onnistuttiinkin hyvin, henkilökunta oli sitoutunut terveysturvallisiin toimintatapoihin eikä pahoja tartuntaryppäitä päässyt syntymään. Koronarokotekattavuus oli hyvällä tasolla lähes kaikissa ikäryhmissä. Pirkanmaan kuntien tartuntalukuja vertailtaessa Juupajoki on pysytellyt koko pandemian ajan niiden kuntien joukossa, jossa on ollut väestömäärään suhteutettuna vähäisesti tartuntoja.

Vuosi 2021 oli eräänlaista uuteen aikaan valmistautumista. Kukaan ei osannut varmuudella sanoa, mihin suuntaan pandemia kääntyy ja auttavatko rokkeet yhteiskunnan avaamisessa. Taloudelliset vaikutukset olivat yrityspuolella merkittäviä, mutta Juupajoki tuntui säästyvän pahimmilta vaikutuksilta. Matkailu oli edelleen vilkasta kotimaassa ja tästä Juupajokikin sai edellisvuoden tapaan osansa.

Palveluiden järjestäminen poikkeusaikana alkoi olla vuonna 2021 uutta normaalia. Epävarmuuden sietäminen alkoi olla arkipäivää. Kuitenkin luottamus siihen, että kunnan toiminnot pystytään järjestämään vaihtoehtoisilla tavoilla, kasvoi. Etätyön ja etäpalveluiden vakiintuminen jossain määrin pysyväksi käytännöksi alkoi olla arkitodellisuutta. Digipalvelut alkoivat normalisoitua niiden keskuudessa, jotka osaavat luontevasti käyttää verkossa olevia toimintoja. Ne, joilla ei ole mahdollisuutta tai osaamista toimia digiviidakossa, saattoivat puolestaan kokea putoavansa tiedon ja palveluiden ulottumattomiin. Poikkeukselliset koronavuodet ovat osaltaan auttaneet tavoittamaan kunnan eri palveluita helpommin ja osaltaan taas vaikeuttaneet esimerkiksi ikäihmisten palveluiden järjestämistä.

Tulevaisuudessa on erityisen tärkeää panostaa niiden kuntalaisten tavoittamiseen ja kohtaamiseen, jotka eivät itse ohjaudu palveluiden äärelle. Yksinäisyys ja erityisesti nuorten kokema ahdistuneisuus ovat ilmiöitä, joiden lieventämiseksi tulee tehdä tiivistä, moniammatillista ja varhaisessa vaiheessa tehtävää yhteistyötä. Yhdyspintojen luominen sosiaali- ja terveystieteiden sekä sivistyspalveluiden välille nousee yhdeksi keskeiseksi tavoitteeksi vuodelle 2022, jolloin muurataan tulevan hyvinvointialueen kivijalkaan viimeisiä perustuskiviä.